

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Radgoni, Murska ulica šteč. 124. — Telefonska šteč. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 vin.

Inserati: Ena petstolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 54 mm širok) 80 vinarjev.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Pisanke.

Velika noč je praznik Vstajenja in obenem praznik spomladi. Kakor okrog Božiča, se razpleta tudi okoli Velike noči venec prazniške poezije. Brez nje bi ne bil prihod pomladi nikdar tako lep in tako globoko občuten. Že korizma je krasna priprava za dožitve Gospodovega vstajenja in budi v srcih prvo brstje velikonočnega veselja, kakor ga budi narava po travnikih in brezah. Ali je kaj bolj veličanstnega kot čitanje Kristovega trpljenja čez Veliki teden? Ali je kaj resnejšega kot molk zvonov in Božji grob v tihi vaški cerkvi? Ali je kaj veselejšega kot jutro Vstajenja, uživanje blagoslovljenih jedil in pester plesk pisank na praznično pogrnjeni mizi mirne in srečne kmečiške hiše?

Pisanke so že od zdavnaj v navadi; v mnogih krajih jih žene lepo poslikajo in ozaljšajo. V pisankah leži znamenje globoke skrivnosti: kakor moč življenja z rahlim kljunom mladega bitja prebije lupino, tako je božja moč prebila grobna vrata in ranjena noga Zveličarja je poteptala v prah vso človeško hudobnost in vse neštevilne zmote, ki so kakor lupina obdajale človeški duh.

Lepo pobarvane pisanke so tudi naša srca. V njih leži globoka skrivnost kakor v grobu na Kalvariji, kakor pod lupino ptičjega jajca. Leže številne možnosti, ki jih mi komaj slutimo; kljuva večnomladi življenje in hoče razbiti lupino naših zmot in sebičnih strasti.

Kako lepo bi bilo na svetu, če bi se odprlo veliko teh pisank — dobrih, poštenih človeških src. Koliko ljubezni, dobrote, usmiljenja, vere in upanja bi bilo za vsakdanjimi mizami našega življenja! Človeško srce je v stanu vse ožijeti, vse nasititi, vse napojiti, vsem poiskati tsreho.

Ali ne živimo v težavnih časih, ko so te velikonočne pisanke potrebnejše kot kedaj poprej? Vsa gesla o socialni preosnovi sodobnega človeštva so brezplodna kakor veter, če se ne odpre čim več dobrih človeških src in če ne bodo stebri družbe vzdani v granitna tla etičnih načel, od Boga sankcioniranih moralnih zakonov!

Stari zvonar.

(Spomladanska idila.)

Spisal V. G. Korolenko. Iz ruskega prevel B. Borko.

(Konec).

Nikdar še ni tako zvonil stari Mihejič. Dozdevalo se je, da se je njegovo prepolno staro srce prelilo v medeni zvon in zvoki so peli, trepetali, se smejali in jokali ter se spleтали v čudno procesijo, ki je šla gori k zvezdnemu nebu. In zvezde so svetile žarnejše, kot biserazvnele, a zvoki so trepetali, lili in se zopet dvigali do neba, polni mile ljubezni. Močan bas se je dvigal nad druge in izvajal mogočne tone, da sta odmevala nebo in zemlja: »Hristos voskrese!»

In dva tenora, drhteča od menjavajočih

Pot k tem časom — k bodoči Veliki noči — je delo ljubezni in usmiljenja do svojega bližnjega, zakaj ljubezen je tisti rabel kljun, ki razbija lupino. Čim več ljubezni bo med ljudmi, tem bolj rodovitne bodo brazde, ki jih orje sedanja revolucijska doba. In pridejo dnevi, ko bo zavabilo k Veliki maši in bo za vse na zemlji dovolj pisank...

Manifestacijski shod obmejnih Slovencev.

Ob ustanovitvi krajevne podružnice »Jugoslovanske Matice« se je vršil na Cvetno nedeljo, dne 28. marca v Gornji Radgoni velik ljudski shod. Ustanovitev podružnice JM se je namenoma združila z manifestacijskim shodom, ker se na meji čuti potreba, da se od časa do časa podžge narodna zavest in da uvidijo ne le naši narodni nasprotniki, temveč tudi obmejno ljudstvo samo, da nam je korist celokupnega naroda nad koristmi strank in slojev. Na nedeljskem shodu je ljudstvo slišalo o našem ujedinenju, o narodni svobodi, o neodrešeni domovini, o preteklosti in bodočnosti našega naroda. To so že znane stvari, ampak na meji se slišijo z večjim veseljem in zapuščajo globlje sledi kot kje v zaledju. Časi, v katerih živimo, niso dobri in so marsikateremu že umazali pojem Jugoslavije in oslabili vero v njeno moč in bodočnost. Na takih shodih, ki ne diše po medsebojnih prepirih in strankarski sebičnosti, zadobi naš obmejni človek zopet živo in dejansko narodno samozavest.

Krasno spomladansko vreme, ki je tako slikovito spominjalo na bližino Velike noči in Vstajenja, je vtisnilo tudi nedeljskemu shodu nekaj lepote in svečanosti. V Gornji Radgoni so z nekaterih poslopij plapolale trobojnice, že ob 8. uri so se zbirale ljudske množice in ob pol devetih je bila napolnjena velika dvorana Posojilnice. Shod je otvoril gerent trga Gornje Radgone, g. nadučitelj Mavrič, ki je pozdravil številno občinstvo ter orisal namene shoda ter na kratko tudi cilje »Jugoslovanske Matice«.

Za njim je govoril načelnik »Tiskovne zadruge«, g. kaplan Slaje o splošnonarodnih vprašanjih, o našem trpljenju pod Avstrijo, o vrednosti

našega osvobojenja. Po njegovem govoru je nastopil urednik Borko ter v daljšem govoru navduševal ljudstvo za našo narodno zgodovino, ki je sicer polna trpljenja in krvi, a je dokaz, da nas ni mogla uničiti nobena sila in da nas svobodne in ujedinjene čaka slavna bodočnost. Govoril je tudi o ciljih in vzrokih italijanskega imperijalizma ter v imenu obmejnih Slovencev poslal neodrešenim bratom tople pozdrave ter zagotovilo, da jih mi na meji ne zapustimo. Po njegovem govoru se je stavil predlog, da bi zborovalci zapustili prenapolnjeno dvorano, ker je zunaj čakalo mnogo ljudi, ki niso dobili prostora v dvorani. Zato se je nadaljni shod vršil na prostem in govorniki so govorili z balkona. G. odvetnik dr. Božžio je v daljšem govoru razpravljaj o podrobnem delu v smislu ideje »Jugoslovanske Matice« in razložil poslušalcem njena pravila, vabeč jih k številnemu pristopu. Pozdrave Primorcev je prinesel g. Orel ter obenem slikal položaj naših rojakov v neodrešeni domovini. Končno je govoril g. Jerebič o reševanju vseh naših obmejnih vprašanj; o krivici, katero nam dela mirovna konferenca, o naši Koroški in severnih mejah ter o skrbi za rojake, ki so raztreseni širom sveta po tovarnah in rudnikih. Vsem govornikom so poslušalci pritrdjevali in jim živahno ploskali. Po zaključnem govoru g. Mavriča so pevci radgonskega pevskega društva »Zora« spretno in navdušujoče zapeli »Naša zvezda«, »Slovenac i Hrvat«, »Od Urala do Triglava«, »Lepa naša domovina« ter »Hej Slovani«. Ob zvokih teh pesmi in plapolanju narodnih trobojnic se je končal ta uspeli shod in množica — okrog 800 ljudi — se je polagoma razšla. Ne smemo tudi pozabiti tukajšnjih Primorcev, ki so prišli na shod korporativno, z trobojnico in z napisom: »V boj za našo neodrešeno kraje!»

Na shodu so se sprejele na predlog g. Jerebiča resolucije, ki so pa enake onim na ljubljanskem zborovanju in jih radi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti.

Krajevna podružnica »Jugoslovanske Matice« je bila takoj ustanovljena. Upati je, da bo imela lepo število članov. Na ustanovnem obč. zboru se je izvolil sledeči odbor: Božidar Borko, urednik v Radgoni, predsednik; Anton Kocbek, župnik pri Sv. Petru, preds. namest.; dr. Lenart Božžio, odvetnik v Gornji Radgoni, tajnik; Alojz Menhart, učitelj v Gornji Radgoni, tajn.

se srčnih tresljajev, sta pela veselo in zvonko: »Hristos voskrese!»

A dva mala soprana sta poletavala med njima, da ne zaostaneta za drugimi, se mešala z močnimi glasovi in radostno tekmovala kakor mala deca, pojoč: »Hristos voskrese!»

In staro srce je pozabilo na življenje, polno skrbi in trpljenja... Pozabil je stari zvonar, da je življenje za njega zaprto v temno in ozko sobico na zvoniku, da je osamel kakor staro deblo, ki ga je razbila nevihta... In poslušal je te zvoke, pojoče in jokajoče, ki so leteli visoko v nebo ter padali na bedno zemljo, in zdelo se mu je, da ga obdajajo sinovi in ynuki, da so to njihovi veseli glasovi, da se glasovi večjih in manjših zlivajo v en sam zbor ter prepevajo njemu v čast in slavo, česar še

ni doživel nikdar v svojem življenju... In stari zvonar zgrabi za vrv, a srce mu bije krepko kot nikoli — od občutka same sreče...

A spodaj so ljudje poslušali in pripovedavali drug drugemu, da stari Mihejič še ni nikdar zvonil tako čudno...

Naenkrat pa je veliki zvon udaril nenavadno močno in nato utihnil... Vznemirjeni polzvoki so trepetali kot nedokončani glasovi in slišal se je žalosten dolgi glas, ki je drhtel, se preliyal, jokal in polagoma zamrl v zraku...

Stari zvonar se je brez moči zrušil na klop in dve poslednji solzi sta se tiho spustili po obrazu.

* * *

Ej, zamenite ga! Stari zvonar je odzvonil...

namestnik; Jernej Vengust, poštni oficijal, blagajnik; Fr. Jerebič, pis. ravnatelj Gospodarske Zadruga v Gornji Radgoni, blag. namestnik; odborniki: Anka Blažonova, soproga carinskega uradnika; Ivan Malgaj, načelnik postaje v Radgoni; Karel Mavrič, nadučitelj in gerent trga Gornja Radgona.

„Jugoslovanska Matica“, stoj na straži in skrbi za neodrešeno domovino, dokler ne bomo vsi bratje in sestre „pod streho hiše ene!“

Jugoslovenci v Avstriji.

Znano je, da pripade več tisočev koroških Slovencev Nemški Avstriji. Tudi na Štajerskem nas je oropala senžermenska pogodba nekaterih slovenskih krajev ter izročila par sto Slovencev, živčih na obronkih strjenega slovenskega ozemlja, avstrijski republiki (Radgona z okolico). Zanimivo pa je, da dobi Avstrija skoraj 50.000 Jugoslovenov hrvaškega plemena na Zapadnem Ogrskem. Slučajno smo dobili do rok eno novejših števil tek „Naše novine“, ki izhaja v Győru. List je pisan v hrvaškem jeziku z primesjo kajkavskega in čakavskega narečja ter nam podaja vpogled v razmere teh pozabljenih, samemu sebi pripuščenih rojakov. Zapadno-ogrski Hrvatje so se naselili v teh krajih za časa turških navalov in prebivajo v strnjenem ozemlju, le tuintam izpremešani z madžarskimi in nemškimi deželani. Kakor pišejo „Naše novine“, prebiva na Zapadnem Ogrskem, ki bi naj pripadlo Avstriji, 347.922 prebivalcev; od teh je 71 % t. j. 247.976 Nemcev, 49.533 Hrvatov ter 44.585 Madžarov in sicer po uradni statistiki. V vsem je 384 občin, med temi 61 hrvaških in 7 madžarskih (večinoma mestne in trške). Prve mesece po prevratu so se ti Jugoslovenci zelo veselili koridorja med Jugoslavijo in Čehoslovaško, ki bi jim prinesel narodno svobodo, danes pa — v času znanega terorja na Madžarskem — proglašajo v svojem glasilu neodcepljivost od Madžarske in so odločno proti priklopitvi k Nemški Avstriji, ker bi se jih na ta način delilo (približno enak del jih ostane pod Madžarsko). Zanimivo je končno, da imajo ti naši izseljenci svojo leposlovno književnost, svoje pesnike in pisatelje. Mi se spominjamo na njih zato, ker se graško časopisje čisto spominja na Nemce, ki živijo na Štajerskem in drugod v Jugoslaviji. Če pride Zapadna Ogrska pod Nemško Avstrijo, smo radovedni, koliko manjšinskih pravic bo Dunaj priznal 50.000 Jugoslovenov okrog Győra.

Clara pacta, boni amici.

Radgona, koncem marca 1920.

Ne hujskamo proti nikomur; ta posel opravlja „Deutsche Grenzschutz“. Preverjeni smo celo, da bi utegnili vzkliti med jugoslovanskim in nemškim obmejnim prebivalstvom pravično in pošteno sosedstvo, če bi se Nemci odvadili svoje vloge v preteklosti in se raynali po zlatem pravilu: Ne želi in ne stori sosedu tistega, česar ne želiš in ne storiš samemu sebi. Med nami je toliko krajevnih, gospodarskih, prometnih in družinskih vezi, da se ne dajo iztrehiti kar čez noč. Toda nemški sosedi naj ne pozabijo, da je sila zadnje sredstvo in da z njo ne opravijo nič, prav nič. Ako se hočejo sprijazniti z nami, se morajo varovati vsakega hujskanja in politične zahrbtnosti, ker na ta način ne bodo našli poti k nam. A da bodo neko pot morali najti (zlasti Radgončani) to je vendar jasno že vsaki miši, ki živi pod murskim mostom. Poglejmo pa, kako hočejo radgonski meščani uglasiti pot k sporazumu s sosednimi državljani Jugoslavije, kjer leži večinoma njihovega imetja:

1. Poročajo nam, da so imeli nekateri velenemci iz Radgone in okolice posvetovanje, kaj naj store z domačini, ki so se v času jugoslovanske uprave pokazali kot Slovenci. Baje so sklenili, da s silo nastopijo proti njim in jih izženejo. Mi ne trdimo, da je ta vest brezpogojno resnična, toda ker poznamo razpoloženje med obmejnimi nemštvom, jo z tem javno ugotavljamo. Če se je pa ta sklep v resnici zgodil, oziroma se bode še kedaj zgodil, tedaj se čudimo slepoti radgonskih krogov, in jim kli-

čemo pravočasno: Roke proč! Sila je zadnje sredstvo in kdor bo rabil silo, bo tudi s silo uničen! Priporočamo tem prenapetim „narodnjakom“, da si natančneje ogledajo določila člena 63 in 66. pete sekcije senžermenske mirovne pogodbe. Avstrija je prisiljena, da štiti državljansko in politično enakopravnost vsakega državljanu ne glede na vero in narodnost. Če pa senžermenska pogodba v Radgoni ne velja, tedaj bomo mi onstran Mure v slučaju, da izgubimo Radgono, poskrbeli, da obvelja ona: Nemilo za nedrago. Upamo, da je zaenkrat povedano dovolj.

2. Te dni so na mestni aprovizaciji oddajali živila. Več v Radgoni stalno bivačih Slovencev se pritožuje, da niso dobili ničesar, češ, da jih naj oskrbujejo z one strani. Seveda je to nemogoče, ker je most za promet z živili zaprt in za vsak kilogram moke tudi ne bo nikdo prosil dovoljenja iz Ljutomer. Spominjamo se na lanski Božič, ko je v mestu poslovala jugoslovanska aprovizacija, ki ni delala razlike med Nemci in Slovenci. In vendar je bilo že takrat znano, kaj pravi mirovna pogodba o Radgoni. Ugotavljamo!

Kakor smo že rekli, mi bi bili tisti, ki bi prvi pozdravili sporazum med jugoslovanskim in nemškim prebivalstvom na meji. Danes se ta vprašanja gledajo v drugačni luči kot pred vojno. Narod v narodu ne sme videti nasprotnika, pod pogojem seveda, da oba stojita na istih pravičnih načelih. Mi sicer ne verujemo, da bi vodilni krogi štajerskih Nemcev revidirali svoje nazore, toda obračamo se k ljudstvu. Če bodo računi jasni, si utegnemo pridobiti še kaj prijateljev. Bomo videli!

Politični pregled.

Jugoslavija.

V seji Nar. predstavništva dne 27. pr. m. so poslanci manifestirali za naše zahteve v jadranskem vprašanju. Namestnik zunanega ministra dr. Spalajković je opisal naš zunanji položaj ter je opozoril na izboljšanje našega stališča vsled izjave italij. ministr. predsednika Nitti, da Italija hoče z Jugoslavijo prijateljstvo in dobro sosedstvo. (Kolikokrat smo to že slišali!) Na to je podal predsednik Narod. predstavništva v sporazumu z vsemi klubi izjavo, v kateri naglašajo, da je ves narod edin v boju za naše jadranske pravice in pozivlja vlado, naj neomajano vztraja na obrambi življenjskih interesov naše države. Tekom te seje je prišlo do sporov z demokratičnimi strankarji, ki so tudi v tem važnem vprašanju sabotirali delo Nar. predstavništva. Zasedanje Nar. predstavništva bo najbrž zaradi praznikov odgodeno.

Avstrija.

Poročila ljubljanskih listov o prekem sodu in organiziranih nemirih v sosedstvu naše meje, med Čmurekom in Radgono, niso resnična. Res pa je, da so se oboroženi kmetje uprli rekvizicijam in pri sporu z orožništvom so streljali, pri čemur je padlo par žrtev. Upor je posledica hujskanja protirepublikanske „Bauernkommando“, ki je v februarju lanskega leta napadla Radgono. Dne 26. pr. m. so bili v Gradcu izgredi delavcev in delavk zaradi slabe prehrane (medtem pa delata Kaan in Rintelen v Radgoni propagando z moko in sladkorjem po znižanih cenah).

Mirovna konferenca,

ki se je — kakor smo že poročali — preselila na vroča italijanska tla, se ne počuti najbolje, dasi je zrak v San Remu zdravjši kot pa v Parizu. Boli jo glava radi dogodkov v Nemčiji, kjer niso prodrli monarhisti samo vsled tega, ker so jih prehiteli — komunisti. Monarhisti enako kot komunisti so pa hudo strašilo za naše viteške strice. Eni kakor drugi lahko poreko nekega lepega dne: Mirovne pogodbe nismo podpisali in je ne priznamo! V tem slučaju bi morali zopet govoriti francoski tanki in angleški topovi. Povrh tega je nevarnost, da se še lastne čete okužijo z komunizmom. Dogodki v Nemčiji imajo posledice tudi pri njeni zaveznici — Turčiji. Turke so vendarle nameravali spoditi iz Evrope in sultan je menda že prešteval in „zavijal“ svoje številne žene, kar izbruhne

vstaja na vseh koncih in krajih Turčije in antantne čete so bile ponekod že v resni nevarnosti. Vrše se boji v Mali Aziji in Siriji. Turški generali so pridno na delu. Angleži so tudi z te strani v strahu za Egipt in Indijo, kakor so bili nedavno v strahu vsled nastopa ruskih boljševikov. Z ozirom na negotov položaj je jadransko vprašanje zopet odgodeno.

Boljševiki

so se zopet pričeli gibati. Napadli so Poljake, ki pa so po težkih bojih odbili prvi naval. Baje pripravljajo tudi proti Fincem spomladansko ofenzivo.

Tedenske novice.

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim čitateljem „Murska Straža“.

Dr. Avguštin Stegenšek. V Mariboru je umrl profesor bogoslovja, g. dr. Avguštin Stegenšek. Rajni je bil znan kot odličen strokovnjak na polju cerkvene umetnosti ter je odkril marsikatero posebnost in lepoto v cerkvah Slovenske Štajerske. Bil je tudi dober zgodovinar, v vsakem oziru zelo vnet in delaven duhovnik. Večen mu spomin!

Shod zaupnikov Vseslovenske ljudske stranke se vrši dne 6. in 7. aprila v Ljubljani. Istočasno bo tudi občni zbor Jugoslov. kmetijske zveze.

Č. g. vojni superijor Rant je premeščen iz Maribora v Prekmurje s sedežem v Radgoni.

Kako stoji naš denar. Dne 26. marca so bile na zagrebški borzi sledeče valute: Za 100 dolarjev se je dobilo 16.400 K; za 100 avstrijskih kron 67 K; za 100 bolg. levov 205 K; za 100 carskih (ruskih) rubljev 210 K; za 1 angleški funt 580 K; za 100 francoskih frankov 12.000 K; za 100 nemških mark 243 K; za 100 rumunskih lejev 265 K; za 100 italij. lir 880 K.

„Jugoslovanska Matica“. Člani za podružnico v Gornji Radgoni se lahko priklase tudi v uredništvu našega lista ali pa pri blagajniku g. Vengustu (poštni urad v Radgoni). Pristopite vsi, ki čutite jugoslovansko!

Vinski davek se letov ne bo pobiral. Naša stranka je vodila odločen in vztrajen boj zoper vinski davek na Štajerskem. V njenem imenu je poslanec dr. Hohnjec vložil več interpelacij na finančnega ministra, v katerih je dokazal, da vinski davek na Štajerskem temelji na popolnoma nezakoniti podlagi in da je njegovo pobiranje nedopuščno, ter zahteval, naj se pobiranje tega davka opusti. Naš vztrajen napor, ki je vedno hodil po potih zakona ter ni nikdar prekoračil dovoljenih mej, je dosegel zadovoljiv uspeh. Pretekli teden se je poslanec dr. Hohnjec zopet zglasil na finančnem ministertvu v Beogradu, kjer se je razgovarjal s tam navzočim finančnim delegatom iz Ljubljane dr. Šavnikom, ki je dr. Hohnjecu izjavil, da letos ne bo več pobiral vinskega davka na Štajerskem.

Važno za konjerejce. Poveljstvo žrebčarne na Selu pri Ljubljani nam naznanja: 1. Skočnina za vse državne žrebce se je zvišala na 50 K začeni z 25. marcem t. l. 2. Doklade za oskrbo drž. žrebcev se bodo za to leto znatno zvišale. 3. Kmetijski erar plača 2 tretjini stroškov za zdravljenje državnih žrebcev, ki so v zasebni oskrbi, 1 tretjino pa oskrbnik.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru nam poroča, da je imelo svoj občni zbor dne 14. marca t. l. Na občnem zboru so se obravnavala razna stanovska vprašanja ter se poročalo o doseženih uspehih. Izvolil se je nov odbor z predsednikom Dragotinom Gilčvertom in tajnikom Josipom Cilenškom.

„Društvo ljubiteljev poljskega naroda“ s sedežem v Ljubljani, je imelo svoj občni zbor dne 26. t. m. Vabila nismo mogli objaviti, ker nam je dospelo prepozno. Priporočamo pa to društvo vsem, ki se zanimajo za bratski poljski narod. Mnogo jih je med nami, ki jih je vojna zanesla daleč na Poljsko, kjer so se seznanili z poljskimi družinami in z poljskim jezikom. Te stike bodo gotovo skušali obnoviti in ravno društvo jim nudi najlepšo priložnost, da pridejo do poljskih knjig in časopisov in da se seznanijo z drugimi ljubitelji

Poljakov. Priglasiti se je treba pri g. vseuč. prof. dr. Fr. Ilešiču ali pa pri g. prof. dr. Jos. Debevcu, oba v Ljubljani, Zarnikova ulica.

„Nevtralna cona“. Povodom zadnjih nemirov med kmeti v Obrajni in Purkli se je zopet pokazalo, da je prebivalstvo teh krajev, ki spadajo v takozvano »nevtralno cono«, oboroženo, t. j. da ga nemške oblasti navzlic pogodbi z jugoslovanskimi oblastmi in kljub odredbi zavezniških sil niso razorožile. Sedaj se morajo te iste oblasti boriti proti oboroženim kmetom, katerim so vzrasle glave in ki jim menda ne ugaja preveč republikansko ozračje.

To so plače! Mizarski pomočniki v Zagrebu zahtevajo plačo po 30 K na uro. Toliko ne zasluži na dan marsikateri duševni delavec; naš viničar pa mora delati od jutra do večera in je srečen, če zasluži 10—15 K na dan. Ko bi bilo v Zagrebu manj raznih zabavišč, Bog ve, ali bi gospodje mizarski pomočniki čutili potrebo, da zahtevajo tako čezmerno visoke plače?!

Prekmurje.

Murska Sobotica. Tudi pri nas se je dne 21. marca t. l. vršil prav sijajen manifestacijski shod v prilog naših bratov v Primorju in za »Jugoslov. Matico«. Shod se je vršil v gradu grofa Saparija, v parku in ga je z znano spretnostjo vodil g. ravnatelj Štrekelj. Na pozdravni govor g. Štreklja je prevzel besedo domačin g. Kuhar in je zbranemu narodu — okrog 800 ljudi — v poljudni obliki obrazložil pomen »Jugoslov. Matice«, kakor tudi pomen današnjega shoda. V tem smislu so še govorili gg. Špranger, dr. Zavrnik, Cerkenik. Koder. Rezolucije predlagane po g. Kodru so bile soglasno in pri- trjevalno sprejete. Pred shodom, med shodom in na koncu je zapel pevski zbor priblerne pesmi, katere so zlasti domačini poslušali z posebnim zanimanjem, kakor je ljudstvo tudi gg. govornikom pazljivo sledilo. Pred in po shodu so prodajale naše narodne žene cvetlice ter nabrale znatno svoto 1700 K. KJM je pristopilo desetak 50 članov. Shod je bil lep in nad vse časten, gotovo prvi te vrste v M. Soboti.

Regent Aleksander je poslal civ. komisarju na udanostno izjavo zadnjega zasedanja prekmurskega sosveta sledeč odgovor. Iz vsega srca se zahvaljujem za pozdrav, katerega so mi poslali zastopniki Prekmurja. Aleksander.

Čistega t. j. nežigosanega denarja še je mnogo v Prekmurju. Ta denar predstavlja sedaj madžarsko valuto in ker ga ravno te dni na Madžarskem žigosajo, pravijo »Novine«, da bi lahko tudi Prekmurci pustili žigosati na Madžarskem. Naše oblasti ne bi imele nič proti, druga stvar pa je, kaj poreko Madžari.

Domače vesti.

Gornja Radgona. V nedeljo dne 28. marca se je ustanovila pri nas Viničarska zveza kot skupina Jugoslovanske strokovne zveze. Navzočih je bilo precej viničarjev in delavcev, ki so se brdsko pritoževali o svojem gospodarskem položaju. Med drugim smo slišali neverjetno vest, da dobiva nek viničar še zdaj dnevne plače celih 40 vinarjev. Upamo, da bo ta nova organizacija našega delavstva pomagala našim ljudem do življenjskih razmer, ki so vredne človeka. Vsem viničarjem in delavcem pa svetujemo, da se te svoje organizacije krepko poprimejo, ker le z organizacijo bodo desegli to, kar jim gre po božji in človeški pravici. Ob enem izjavljamo, da je naš list vedno odprt našemu delavstvu ravno tako kakor drugim stanovom in da bomo vedno in povsod zastopali načelo pravice proti vsakemu in za vsakega.

Shod viničarjev in delavcev se vrši na velikonočni pondeljek v Gornji Radgoni ob osmi uri predpoldne. Vabimo vse viničarje in delavce Slovenskih goric, da se tega važnega shoda gotovo udeležijo. Viničarska zveza.

Gornja Radgona. Na velikonočni pondeljek ob 3. uri popoldne (po večernicah) se vrši v dvorani Posojilnice II. ljudsko predavanje. Govori g. kaplan Milan Slaje o »Nenravnosti in boju proti njej.« Pridite polnoštevilno!

Gornja Radgona. Dne 29. marca je umrl po večletni mučni bolezni tukajšnji hišni posestnik in vpokojeni orožnik Tomaž Vogrinec, star 73 let. Svetila mu večna luč!

Radgona. Naš murski most že čuti, da ga bodo kmalu poslali v pokoj, kjer se ne bo nihče več zmenil zanj. Že sedaj je ta častitljivi starček tako zapuščen.

raztrgan in zakrpan, da mora pešec skrbno paziti na svoje noge. Menimo, da bi mestna občina lahko pustila zakrpati največje luknje in razpokline. Če je most pod varstvom blagodušnega radgonskega Jožefa II., še ni dovolj, zakaj Habsburžani skrbijo samo zase...

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru priredi na velikonočni pondeljek popoldne ob 1/2 4 uri v telovadnici narodne šole dobrodelni koncert s sledečim sporedom: 1. Dvorak, Slovanski plesi (16.), klavir, četeroročajo; 2. A. Leban, Slovenska deklica, šestorogl. meš. zbor; 3. O. Dev, koroški narodni pesmi za moški zbor: Čej so tiste stazice — Dečle, to mi povej! 4. Hladnik, Hrepenenje po pomladi, ženski dvospev z klavirjem (gospa Lumirova in gospa V. Drofenikova). 5. Anđel, Hrvatski narodni za mešani zbor: Dragi je daleko — Igra kolo, 6. I. pl. Zajc, Pjesma slavulja, ženski zbor z klavirjem iz opere »Pan Twardowski«. 7. Dr. Schwab, »Zdrava Marija« meš. zbor in solo (ga Drofenikova). 8. P. H. Sattner: Jefejeva prisega, meš. zbor in solo z klavirjem (bariton solo g. Janko Dijač). Vstopnina: I. sedeži 10 K, II. 8 K, III. 5 K. Po koncertu prosta zabava s srečolovom v gostilni »Triglav«. Vljudno vabi odbor.

Ljutomer. (Razno.) Dne 25. marca se je poročila v Mariboru gđ. Marija Velnarjeva, učiteljica ravnatelj, prej pri Sv. Bolfenku na Kogu, z g. N. Vrablom, okr. sodnikom, sedaj v Ljutomeru. Obilo sreče! — Čitalnica v Ljutomeru si je izvolila na zadnjem običnem zboru sledeči odbor: predsednik postajenačelnik g. Komac, podpreds. učitelj g. Fr. Zacherl, tajnik g. L. Lovšin, blagajnik g. Pero Veselič, knjižničar St. Stopar, odbornika š. nadzornik g. Koropec ter g. Fr. Seršen. — V Cezan-jevcih pri Ljutomeru je umrl dne 23. pr. m. ugledni kmet Antona Feuš, brat že pokojnega dr. Feuša, prof. bogoslovja. Rajni je bil blag, prijazen in postržljiv so-seđ. — Istega dne je umrl v Vuzmetincih pri sv. Miklavžu tamošnji gostilničar in veleposestnik g. Fr. Štampar. Pokojnik je bil daleč znan kot pošten gostilničar. Velikonočni pogreb je pokazal, kako je bil priljubljen. N. v m. p. — V Lukavcih pri Križevcih je umrl po kratki bolezni stud. vet. A. Stiebler. Škoda nadebudne mladosti! — Marsikdo si je želel nabaviti »Povesti, črtice in ne-katere pesmi« v muropolskem narečju od pok. župnika Petra Skuhala. Knjiga se še dobi v Ljutomeru pri g. Alti Huberju in pri gđ. Šumenjakovi.

Gornja Radgona. Tukajšnji »Narodni obrani«, ki je pridno na delu za naše obmejne koristi, se je posrečilo izposlovati, da bo osnovana v Gornji Radgoni ekspozitura državnega urada proti verižništvu in tiho-tapstvu. Ta ukrep z veseljem pozdravljamo; hvaležnega in uspešnega dela ne bo manjkalo!

Mala Nedelja. Tukajšnji pevski in tamburaški zbor priredi v nedeljo dne 11. aprila ob 3. uri popoldne v gostilni Senčar veselico z peštrimi in izbranim sporedom. Nastopijo pevci in tamburaši. Del čistega dobička je namenjen za revne šolarje in vabimo k mnogoštevilni udeležbi. V slučaju slabega vremena se veselica preloži na prihodnjo nedeljo.

Gornja Radgona. Dan za dnem se opaža, kako napolnjen je naš mali kolodvor z tovornimi vagoni, zlasti odkar ima Gospodarska zadruga tako veliki promet. Že iz teh vzrokov bo treba misliti na čimprejše razširjenje kolodvora in na graditev nove, velike kolodvorske postaje. Če izpraznimo Radgono, bo Gornja Radgona zadnja obmejna postaja in tudi iz tega vzroka ne more zadostovati za kolodvor navadna lesena baraka. Omeniti je treba, da je tudi osebni promet na tej progi prav velik. Opozorjamo merodajne činitelje, naj ne zavlačujejo te važne krajevne potrebe.

Družba Sv. Mohorja.

Velikonočni oklic Družbe sv. Mohorja nam je dospel prepozno, da bi ga lahko objavili v celoti. Zato povzamemo le najvažnejše točke: V dobi 60letnega obstanka še Družba nikdar ni bila v večji bojazni in skrbi za nadaljni obstanek, nego sedaj ob času predraginje. Zvišati je morala udnino na 10 kron letno in kljub temu ne more zmagati velikanskih ti-skovnih stroškov. Potrebno je, da je priskoči na pomoč ves narod in da ji vsak Slovenec, vsaka Slovenka prinese velikonočno pisanko: 10 K, denar, ki je za današnje razmere več kot malenkosten. Za to pisanko ponuja Družba svojim članom krasne darove: duhovne dobrote, ki jih naštevajo pravila ter knjižni dar: petero knjig. Izdati namerava sledeče knjige: 1. Dr. Jeglič, »Na noge v sveti boj! 2. Dr. Jan. Ev. Zore, »Življenje svetnikov« II.; 3. Dr. H. Vedenik, »Kako si ohranimo ljubo zdravje? 4. snopič; 5. Slov. Večernic, 74. zvezek, ter 6. koledar za l. 1921. Knjige obetajo zanimivo poučno in zabavno čtivo za naše ljudstvo in je v tem oziru Družba ostala zvesta svoji nalogi: širiti med ljudstvom pravo krščansko prosveto in mu kazati pot življenja. Duševne rane človeka uči ozdravljati knjiga škofa A. B. Jegliča, »na noge v sveti boj«, telesne pa delo zdrav-

nika dr. Vedenika »Kako si ohranimo ljubo zdravje«. V tem je cel program za našega človeka. Senčna počivališča na potih k izpopolnitvi, katera kaže dr. Zoretovo »Življenje svetnikov«, pa ponuja dobra pripovedniška izbira v »Slov. Večernicah« in »koledarju«. Naj ne bo nikogar med prijatelji Družbe sv. Mohorja, ki bi ji letos ne poklonil pisanke — članarine 10 K. Bodi Družba tudi v bodoče ponos slovenskega ljudstva!

Kmetiški dom.

(Konec).

Da se pa zabrani beg v mesta, da postane kmetiški dom zopet najljubše ognjišče za kmetiško mladino, se bo treba osloniti zlasti na vzgojni upliv. Že v prvih začetkih šolske vzgoje se naj vceplja deci ljubezen do domače hiše; domače vasi, domače dežele. Preosnova pouka na ljudskih šolah, ki bo kmetiško mladino ožje zvezal z življenjem njene okolice in jo seznanjal z teorijo kmetijskega gospodarstva, bo morala upoštevati tudi vzgojo čuta za lepo, ki je prirojen zlasti ženskemu spolu, ki pa je postal zadnja desetletja vsled slabih gmotnih razmer precej zanemarjen. Lična hiša v senci jablan in češpelj; solnčne in zračne sobe; snaga v hiši; cvetlice na oknih in rože krog koč, pa zelena trata — vse to upliva na razpoloženje, vzbuja veselje, daje po delu prijeten počitek in privede človeka k domu, k obitelji. Lepo in snažno hišo bo mladina vzljubila in ne bo silila v zaduhla, nezdrava mesta. Kmetiško življenje ima kljub svojim težavam mnogo solnčnih strani. Je zdravo, ker se delo vrši na prostem, na zraku in na solncu. Ima svojo intimno lepoto; svoje mirne nedelje, svoje praznike, svoje pester šege in običaje. Na pragu svoje hiše vidi kmet ves svet, ki za nj obstoja. Kar je izven domačega horizonta, je megleno, oddaljeno, le napol resnično.

To ljubezen do domače hiše je treba gojiti na ta način, da negujemo zunanjo in notranjo čednost doma; da bodo naše vasi lepe in snažne, kar se bo dalo doseči z počasnim smotrenim delom. V mnogih krajih imajo navado, da hiše pred velikimi prazniki od zunaj in na znotraj pobelijo z apnom. To je lepo in zdravo. Ne stane veliko a da takoj hišici čeden in snažen obraz. Na Slovaškem belijo hiše zelo pogosto, večkrat pa jih tudi na zunanji poslikajo z primernimi okraski. Pred hišo je vrt, poln rož; na oknih so cvetlice in za hišo zelena trata. Tam so ljudje siromašni, tisoče jih gre po svetu in vedo, kaj je lastni dom. Zato ga naredo lepega in čednega, da ga deca vljubi in spoštuje.

Dr. Ušeničnik pozivlja tudi izobraževalna društva, da negujejo ljubezen do kmetijskega doma. »Ta naj ne uče samo, ampak naj že tudi sama olepšujejo življenje na kmetih. S predavanji iz domače zgodovine, z lepo pesmijo, s predstavami lahko uče ljubezen do doma in domače zemlje, obenem pa naj bo v društvu tudi že kos tega lepega življenja samega: društvo naj bo vsem prijazno dom, kraj pravega veselja, ljudskih pesmi. Društva naj bi za mladino prirejala izlete na domača polja in v domače gozdove in ji tolmačila življenje domače zemlje, ki ga sicer vsak dan gleda, a ne vidi in ne ume. Društva naj bi obnovila od starih pozabljenih mladinskih iger in ljudskih praznikov, kar je bilo v njih res dobrega in lepega.« (Socijologija, str. 727).

Logično je seveda, da je prava ljubezen do domačega doma mogoča le tam, kjer so gospodarske razmere toliko trdne, da kmet živi človeka dostojno življenje. Treba ga je gospodarsko osvoboditi. Poučen primer v tem oziru so nam dali Čehi in Danci, kjer je kmet dandanes najtrdnější in najkulturnější. Jugoslovenci smo kmetiški narod in zato nam mora biti dobrobit kmeta (sem računamo tudi kmetijske delavce, bajtarje in viničarje) prva točka v dolovnem programu. »Treba je torej najprej kmetškemu ljudstvu omogočiti življenje. Na to merijo vse reforme, ki je o njih bilo doslej govorjenje. A treba mu je tudi omiliti življenje.« (Ušeničnik, »Socijologija«, str. 726).

Jajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.

Darujte za dijaško kuhinjo v Murski Soboti.

Muči Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elzafluida in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Fellerjev Elza mentolni četnik en komad 3 K 50 v. Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 12 K. Pravi balsam 12 steklenic 30 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 12 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž štev. 264, Hrvatska. C.

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Podružnica v Velikovecu

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Kolesarji!

Vse potrebščine za
kolesa in
motocikle
plašče in
zračnice
dobite najceneje
v trgovini

J. Gorec, Ljubljana

Pisma naročila se izvrše še
isti dan.

Maši - Podgane stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja
moja najbolje preizkušena in splošno
hvaljena sredstva kot: proti poljskim
mišim K 8—, za podgane in miši
K 8—, za ščurke K 8—, posebno
močna tinktura za stenice K 10—, uni-
čevalce moljev, prašek za uši v obleki
in perilu, proti mravljam, proti ušem
pri perutnini K 6—, prašek proti
mrčesom K 6—, mazilo proti ušem
pri ljudeh K 4—, mazilo za uši pri
živini K 4—, tinktura proti
mrčesu na sadju in zelenjavi (uničeval-
cev rastlin) K 6—. Pošilja po po-
vzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3

Posredovalnica vseh služb

posreduje zanesljivo moško in žensko
službišč, sobarice za privatne hiše,
hotele, natakarice za gostilne, hlapce,
dekle itd., ter se priporoča

Rozalija Ruscher
v Ljutomeru. 13—13

Kupujem

dobro ohranjene ne-
zrjavele pločevinaste
amerikanske petro-
lejske k a n g l e p o
n a j v i š j i h c e n a h .
Dopisi in pošiljatve na
Benjamin Dibelčar,
kleparski mojster
v Gornji Radgoni.

Sladno kavo znamka

„VARDAR“

v zavitkih po 200 in 500 g,
originalni zaboji po 50 kg,
po najnižji ceni, franko vsaka
železniška postaja dobavlja

Jovo Gigovič

Maribor 8, Glavni trg 21

MILO za pranje

dobre vrste, 1 poštni zavojček 3 kg,
franko K 80—, dokler je v zalogi.
Naročila je nasloviti na **M. Jünker,**
zavod za eksport, Petrinj-
ska ul. 3, ZAGREB br. 46.

Mastin

primešaj krmi; vsak teden eno pest, če
pa se rabi kot nadomestilo za krmo,
tedaj 2 pesti. 5 zavojčkov Mastina, prahu
za pitanje zdrave, debele živine, za
tvorbo jajc in mleka, zadostuje za
6 mesecev za vsako živinč. Dobil je
najvišje kolonje v Londonu, Parizu,
Rimu, Dunaju. Tisoče gospodarjev ga
hvali in ponovno kupuje. Zahtevaj ga
pri lekarnarju ali pri trgovcu, vsak ga
lahko prosto prodaja. Ali pa piši
lekarni Trnkoci v Ljubljani,
Kranjsko, po 5 zavojčkov. Stane 20 kron
50 vinarjev z poštnino.

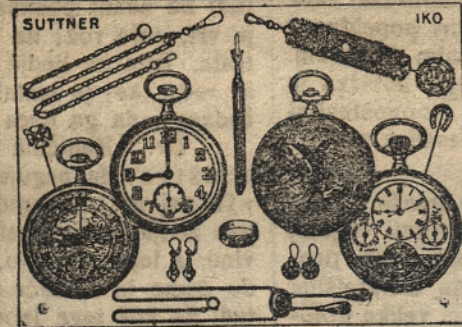
Garje,

srebečico, kraste, lisaje uniči pri človeku
mast proti garjam. Brez vonja in ne
maže perila. 1 lonček za eno osebo s
poštnino 10/50 K pri **lekarni Trn-
koci, Ljubljana.**

Proda se

eno moško in eno žensko
(novo) kolo. Vprašati v
gostl. **Franjo Menhart**
(Senica) v Policah.

ENA URA? Katera trajno veseljepovzročuje?

Niklasta, jeklena, srebrna, zlata,
po vsaki ceni in presenečeni
bode! Tudi verižice, prstane,
zapestnice in vsakovrstne po-
trebne reči, kokor škarje, nože,
britve, doze za cigarete, sibič-
njake, denarnice itd.
Vse dobro in ceno!
Zahtevajte cenike od:

H. SUTTNER
Ljubljana števil. 978

Samo Suttner-jeva ura!

Sobni in dekoracijski slikar

Janko Horvat
v Ljutomeru

se priporoča slav. občinstvu
za izvršitev vsakovrstne sli-
karije, kakor slikanje sob, ka-
pelic, reklamnih napisov ter
prenovljanje občestnih kapelic
in križev. Prevzame vsako-
vrstno oljnato barvanje stavb
in pohištva. Delo solidno.
Cene zmerne.

Vsado, kinamrava pro-
dati ali kupiti
kako posestvo,
hišo, vilo, kmetijo, graščino, hotel, in-
dustrijo, ali pa vzeti kaj sličnega v na-
jem, naj se zaupno obrne na **realitetno
pisarno**

Hawlik Simčič
v Mariboru, Gregorčičeva
(Schiller-jeva) ulica števil. 6,
pritličje, telefon 132.

**Pristopajte k
Jugoslovanski
Matici.**

Zopet

ogromna pošiljatev
manufakture narav-
nost iz inozemstva
je prejela trdka

R. Stermecki v Celju

in sicer volne, cečirja, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna
kamgarna in blačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za
perilo, klota, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga,
katero se prodaja zaradi nakupa v velikanski množinah po čudovito niz-
kih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, pred-
pasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih
cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirki, pristno
ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo same v I. nadstropju.
Veletgovina R. Stermecki Celje št. 303
razpošiljalna Slovenija.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevni
cenah razno manufakturno blago za
moške in ženske obleke, barhente, vseh
vrst platno, blago za ženske pred-
pasnike; razno kuhinjsko posodo, riž,
čaj, papriko; usnje, podplate, moške in
ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob,
otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino,
sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske
pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev
in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah.

Osrednja trgovina in pisarna: v **Gornji Radgoni.**

Podružnice: **Cankova** in **Murska Sobota.**

Dolnja Lendava :: Križevci pri Ljutomeru

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Ljubljana, Sodna ulica števil. 2

Maribor, Viktringhofova ulica števil. 34

Brzjavni naslovi: JIP — Ljubljana, JIP — Maribor.

Oddelek I.

Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelek II.

Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelek III.

Beton, železobeton. Železna konstrukcija.

Oddelek IV.

Železnice, ceste, predori, mostovi.

Oddelek V.

Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelek VI.

Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

POSJOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga
z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila
h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. pošnega čekovnega
urada v Ljubljani števil. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

plača le koleke.

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposujuje tudi na zastavo vred-
nostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej.
Štroski za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob
uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli
izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Glavna cesta,
števil. 14, tik kolodvora.